

Informe de la sessió Manresa
11 de juliol de 2019

#SOMNIA

PROCÉS PARTICIPATIU XARXA ÒMIA

Dia: 11 de juliol de 2019

Hora: 16:15 a 19:00

Lloc: Casal cívic el Xup, Grup Pare Ignasi Puig, 18, 08241 Manresa, Barcelona

La dinamització i l'elaboració de l'informe de seguiment és a càrrec de la Fundació Ferrer i Guàrdia.

1. PRESENTACIÓ DEL PROCÉS

La "Xarxa Òmnia" és un programa universal d'intervenció social, que utilitzant com a instrument les eines TIC, cerca millorar i afavorir, tant individual com col·lectivament, la inclusió i la vinculació de les persones a la comunitat.

Els objectius del programa Òmnia són: enfortir l'autonomia de les persones mitjançant l'ús de les TIC, desenvolupant les seves capacitats; afavorir la seva vinculació a la comunitat; i potenciar la seva inclusió social, millorant la seva ocupabilitat.

Aquest programa té una xarxa formada per 113 punts, que són espais amb personal dinamitzador, en els que les persones i entitats de l'entorn del punt poden fer ús de la tecnologia per a crear vincle, coneixement i experiències de relació. Mitjançant projectes que usen les TIC com a eina per a lluitar contra la exclusió social, els Punts Òmnia són espais de socialització i de trobada.

Aquest any 2019 es compleixen 20 anys del programa Òmnia i en aquest temps ha aconseguit consolidar-se i esdevenir un referent en els territoris on està ubicat. Al llarg d'aquests anys la societat i els barris han canviat les formes d'encarar els nous reptes socials: el protagonisme de la ciutadania en la millora dels barris s'ha convertit en un element imprescindible.

El programa Òmnia no ha estat aliè a aquests canvis i, per la seva proximitat a l'entorn, ha estat un observador privilegiat de la transformació dels barris.

Els diferents actors que han participat al programa Òmnia al llarg d'aquests anys han estat una peça fonamental pel seu correcte funcionament i, sobretot, per la seva permanència en el temps.

El factor d'exclusió provocat pel coneixement digital insuficient pot afectar diverses persones i grups. Aquesta realitat fa que a Òmnia hi hagi una àmplia diversitat d'usuaris amb situacions i de procedència diferents, i aquests han de ser part activa del programa. L'espai Òmnia disminueix les diferències i n'afavoreix la normalització.

Volem aturar-nos per reflexionar al voltant del que el programa i els Punts Òmnia han treballat al llarg d'aquests anys i quins canvis han produït en les persones i els territoris, en definitiva, quin impacte han tingut.

A la vegada, volem també construir l'Òmnia del futur, adaptat a la nova realitat social i a l'evolució de les TIC, un Òmnia 4.0.

Per aconseguir-ho s'impulsarà, en col·laboració amb la Direcció General de Participació Ciutadana, un procés participatiu en el que tots els agents interessats: entitats gestores dels punts, personal dinamitzador, entitats i associacions del teixit social al voltant dels Punts Òmnia, els usuaris i les administracions vinculades al programa puguin reflexionar sobre el seu futur.

Hi ha projectades un total de 23 sessions territorialment distribuïdes que s'inicien l'11 de juliol i finalitzen el 29 d'octubre. En aquest període però, també es dinamitzarà el procés virtual a través de la plataforma participa.gencat.cat, per recollir aportacions en línia i es facilitarà un kit per al desenvolupament de sessions autogestionades.

2. OBJECTIUS GENERALS DEL PROCÉS

- Adaptar el programa Òmnia a la nova realitat social i al nou entorn tecnològic. Per a això, aspirem a fer una diagnosi compartida amb tots aquells que formen part del programa.
- Adquirir aprenentatges per a aplicar a altres polítiques públiques de caràcter transversal.

3. EIXOS DEL DEBAT

El procés participatiu s'estructura al voltant de 4 grans eixos temàtics per donar resposta als objectius plantejats.

- **Línies de treball del programa Òmnia.** Per aconseguir els objectius del programa Òmnia, fins ara era clau potenciar l'aprenentatge, la inserció social i l'ús comunitari. Entenen que la correlació de les tres línies afavoria la inclusió social.
- **Rols dels actors del Programa Òmnia.** Definir els rols dels actors més implicats en el programa: dinamitzadors/es, entitats gestores, Administració Pública, usuaris, i treballar per l'apoderament de la ciutadania.
- **Metodologia d'intervenció comunitària i treball en xarxa.** La "Xarxa Òmnia" és un programa preventiu, socioeducatiu, comunitari i de suport a col·lectius amb major risc de vulnerabilitat. Per assolir aquests objectius el programa Òmnia utilitza la metodologia de la intervenció comunitària que, a través de la participació, el treball en xarxa i la transformació social busca la millora de la qualitat de vida de les persones i la construcció d'uns barris més acollidors i habitables. Com ha de relacionar-se el Punt Òmnia amb el seu entorn?
- **Lluitar contra l'exclusió social a través de l'ús de les TIC.** El programa defineix les TIC com instrument per assolir una millor inclusió i les posa a disposició de les persones. Òmnia és un programa social que utilitza les TIC, però en sí mateixes no són finalistes. Després de 20 anys es referma aquest objectiu? Cal reorientar-lo? Les TIC milloren la vida de les persones? El binomi tècnic social marcarà l'èxit del futur?

4. DESENVOLUPAMENT DE LA SESSIÓ

La sessió participativa compta amb la següent estructura:

- **Benvinguda** (10 minuts). A càrrec de la el Sr. Marc Viñas Artola, sub-director general de Cooperació Social i Voluntariat i la Sra. Raquel Muñoz Casanova, tècnica referent del procés de la Direcció General de Participació Ciutadana.

- **Debat 1 - plenari** (60 minuts). Espai de debat en format plenari on es treballa l'eix 1: les línies de treball del programa Òmnia.
- **Debat 2- treball en grups** (75 minuts). Espai de debat en grups on es treballa l'eix 2: el rol dels actors del programa Òmnia. Posada en comú de les aportacions realitzades sobre cadascuna de les línies de treball.
- **Debat 3 – treball en grups** (20 minuts). Espai de debat en grups on es treballa l'eix 3: metodologia d'intervenció comunitària i treball en xarxa.
- **Cloenda i avaluació** (10 minuts). Cloenda de la sessió de treball, i valoració de la sessió participativa de manera individual mitjançant un qüestionari.

La sessió participativa va estructurar-se en tres àmbits de treball: les línies de treball, el paper dels diferents agents i participants i l'espai en xarxa i comunitari.

En el primer espai de debat es va focalitzar el treball sobre els eixos que conformen els Punts Òmnia: l'eix 1 l'aprenentatge, l'eix 2 l'ocupabilitat i l'eix 3 l'acció comunitària. Concretament es va demanar a les persones participants que valoressin en quin grau de desenvolupament tenen els eixos en referència a les activitats que es desenvolupen.

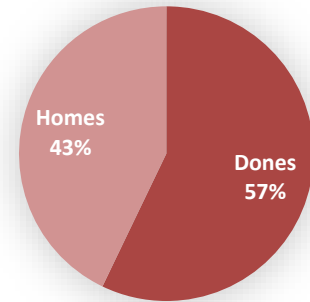
En el segon espai de debat, es van agrupar els i les participants en tres grups i es va assignar un rol a cadascun dels grups per tal de reflexionar sobre els seus punts forts i els que s'haurien de millorar en clau de futur. Un primer grup va treballar sobre els aspectes dels responsables del programa Òmnia (administració pública i entitats gestores), un segon grup va treballar sobre els aspectes dels dinamitzadors/es, i el tercer grup va treballar sobre els aspectes dels i les participants.

En el tercer espai de debat, es va focalitzar el treball en xarxa i en reflexionar sobre amb quins agents hauria de treballar el programa Òmnia en cadascun dels territoris on desenvolupa la seva acció socioeducativa. Es van mantenir les agrupacions del debat anterior.

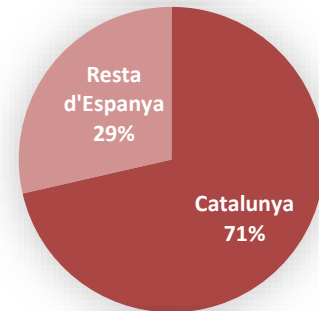

5. PARTICIPANTS

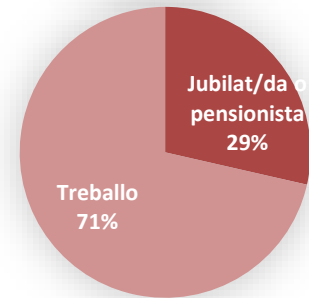
La sessió va comptar amb l'assistència de 21 persones (57% de dones i 43% d'homes) majoritàriament persones dinamitzadores dels Punts Òmia, però també persones usuàries.

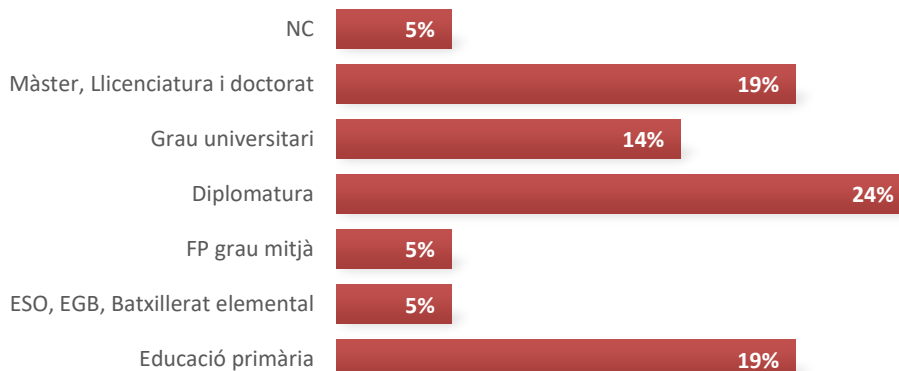
En quant al lloc de naixement de les persones participants a la sessió de treball, la gran majoria (71%) han nascut a Catalunya; i el 29% restant ha nascut a la resta d'Espanya.

En quant a la situació laboral dels i les participants, el 71% d'aquestes treballa actualment i el 29% està jubilada o és pensionista.

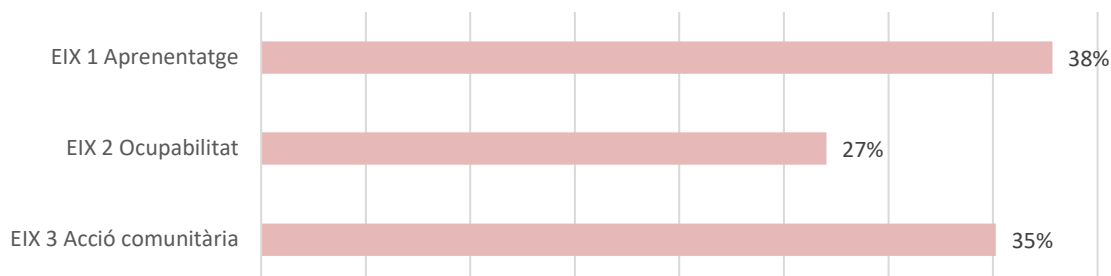
En quant al nivell formatiu del grup de participants, el major percentatge, un 24%, tenen una diplomatura cursada. A continuació, hi ha el mateix percentatge de persones, 19%, amb un nivell formatiu d'educació primària i de màster, llicenciatura i doctorat. Després trobem que un 14% dels participants ha estudiat un grau universitari. En menor proporció, hi ha un 5% dels i les participants que han cursat fins a l'ESO / EGB / Batxillerat elemental; un altre 5% que ha cursat fins a un FP de grau mitjà; i, per últim, un 5% dels participants no han contestat.

6. CONCLUSIONS DEL DEBAT

Espai de debat 1: les línies de treball dels Punts Òmnia

Els resultats presenten que l'eix d'aprenentatge té un pes destacat sobre la resta, tot i això hi ha força equilibri, en segon lloc es situa l'eix 3 d'acció comunitària i per últim l'eix 2 d'ocupabilitat.

Les persones participants exposen que l'ocupabilitat és l'àmbit més difícil de desenvolupar atès que hi ha altres organismes públics especialistes en aquestes funcions. Es considera que caldria impulsar treball transversal entre els diferents organismes que treballen l'ocupabilitat al territori. Es considera que des dels Punts Òmnia es desenvolupen actuacions centrades més en la formació, entre les que es realitzen formacions vinculades a la recerca de feina. Segons les persones assistents, la línia divisòria entre la formació i l'ocupabilitat és molt difusa. Tot i que es considera que en els darrers anys s'han impulsat actuacions vinculades a l'ocupabilitat.

La població jove accedeix als Punts Òmnia per tal de fer ús del *hardware* o *software* que no disposen al seu domicili, també hi accedeixen per tal d'aprendre o ser acompanyats/des en l'ús de les TIC, en moltes ocasions per tal de realitzar treballs o «*deures digitals*» de l'escola o institut. Els i les dinamitzadores observen que aquest col·lectiu presenta importants mancances en el coneixement de programari, tot i ser considerats "nadius digitals". Pel que fa a la resta de la població, les i els dinamitzadors es troben amb necessitats que sobrepassen el coneixement de les TIC, com per exemple el desconeixement de l'escriptura o llengua.

Espai de debat 2: el paper dels diferents agents i participants

En relació als rols que haurien de tenir cadascun dels agents implicats en la Xarxa Òmnia, s'han comentat alguns punts forts i altres a millorar de la tasca que fa l'Administració pública, la que fan les entitats gestores, la que fan les persones dinamitzadores, i la que fan els participants.

Es valora positivament la xarxa creada de Punts Òmnia i la cobertura que dóna al territori català. Es manifesta però, que caldria ampliar aquesta xarxa i millorar la visibilitat dels Punts Òmnia per tal de donar a conèixer la tasca que fan. En aquesta línia, es proposa fomentar la comunicació i la coordinació entre la xarxa de Punts Òmnia, aprofitant els canals ja existents. D'altra banda, es proposa que l'administració pública ofereixi formacions específiques per les dinamitzadores; que ofereixi formacions amb acreditació als usuaris i usuàries; i, que destini recursos a la millora de les infraestructures (impressores 3D, banda ampla, velocitat d'internet, ordinadors...).

En quant a la tasca de les entitats gestores, en general es valora positivament el coneixement que tenen sobre l'entorn i el territori, la xarxa social de la qual disposen i l'aposta que fan pel programa Òmnia. Tot i així, es comenta que algunes entitats no disposen d'un vincle prou ampli amb el territori i, en conseqüència, una menor xarxa social i arrelament al territori d'allò que s'espera.

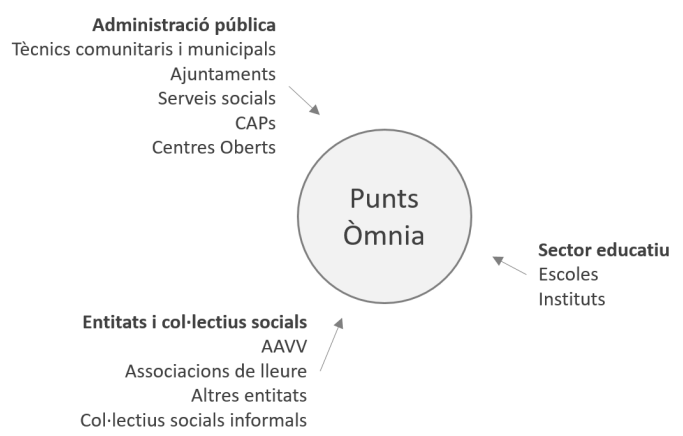
En relació al perfil de dinamitzador/a, s'enalteix la seva polivalència en la capacitat d'impulsar diverses accions adaptant-se a les necessitats i a la diversitat de les persones usuàries, així com la seva empatia i la tasca d'acompanyament i guiatge que fan amb els i les participants del programa. D'altra banda, es valora positivament el coneixement que tenen del territori on treballen i el rol que tenen d'agents socials de referència per a la ciutadania. Tot i així, es comenta que caldria donar més visibilitat a aquesta figura i desenvolupar un treball més transversal junt amb altres entitats del territori. Per part de dinamitzadors/es s'exposa la necessitat de definir els canals formals de comunicació i de millorar les formacions que reben.

Per últim, es va debatre sobre el rol dels participants, valorant molt positivament la participació activa que exerceixen i la diversitat de col·lectius que accedeixen al programa. Els i les participants valoren molt positivament l'espai del Punt Òmnia, però caldria potenciar els espais de trobada entre diferents agents del territori.

Espai de debat 3: el treball en xarxa i comunitari

En el darrer espai de debat tractat a la jornada participativa, es pregunta als i les participants amb quins agents consideren que haurien de treballar els Punts Òmnia. Els agents als quals van fer referència són:

- 1) Administració pública: tècnics/ques comunitaris municipals, ajuntaments, Serveis Socials, CAPs, centres oberts, Oficines Joves (comarcals).
- 2) Entitats i col·lectius socials: AAVV, Caus, Esplais, Casals, altres entitats, col·lectius socials informals.
- 3) I el sector educatiu fent referència principalment a les escoles i instituts.

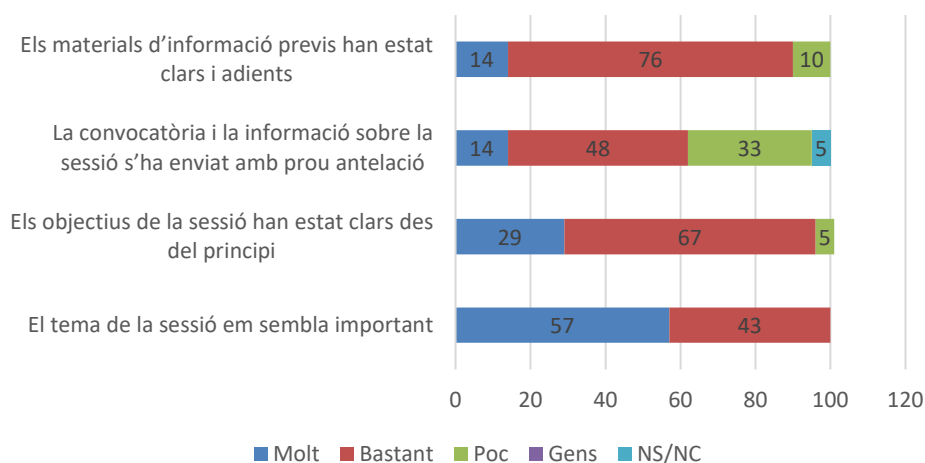

7. AVALUACIÓ DE LA SESSIÓ

En aquest apartat es presenten els resultats de les enquestes d'avaluació realitzades al final de la sessió de l'11 de juliol a Igualada. Van respondre l'enquesta les 21 persones que van assistir a la sessió.

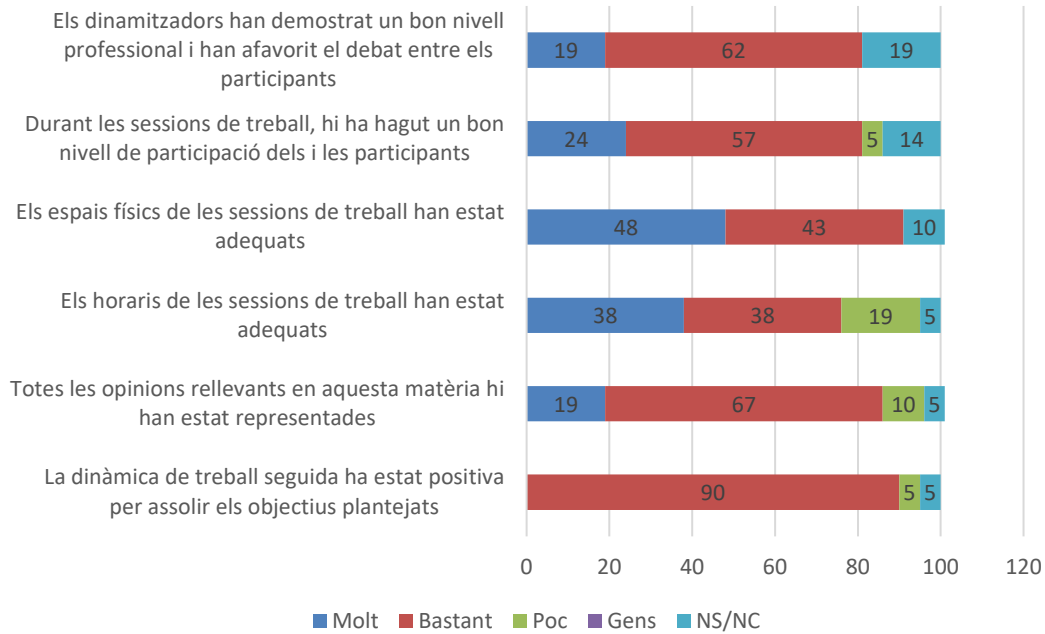
L'avaluació s'ha realitzat mitjançant un qüestionari anònim que consta de dues parts, una primera part de perfil dels assistents i una segona part on s'inclouen una sèrie d'enunciats, formulats en positiu, i s'indica als participants que valorin el seu grau d'acord amb els mateixos. Per tant, aquells que assenyalen les opcions de "molt" i "bastant" mostren una visió positiva dels diversos aspectes enunciats i els que assenyalen les opcions de "poc" o "gens" una visió negativa o de manca d'adequació. A continuació s'exposen les respostes de la segona part del qüestionari, en forma de percentatge sobre el total de persones que el varen respondre.

Valoració de la preparació de la sessió

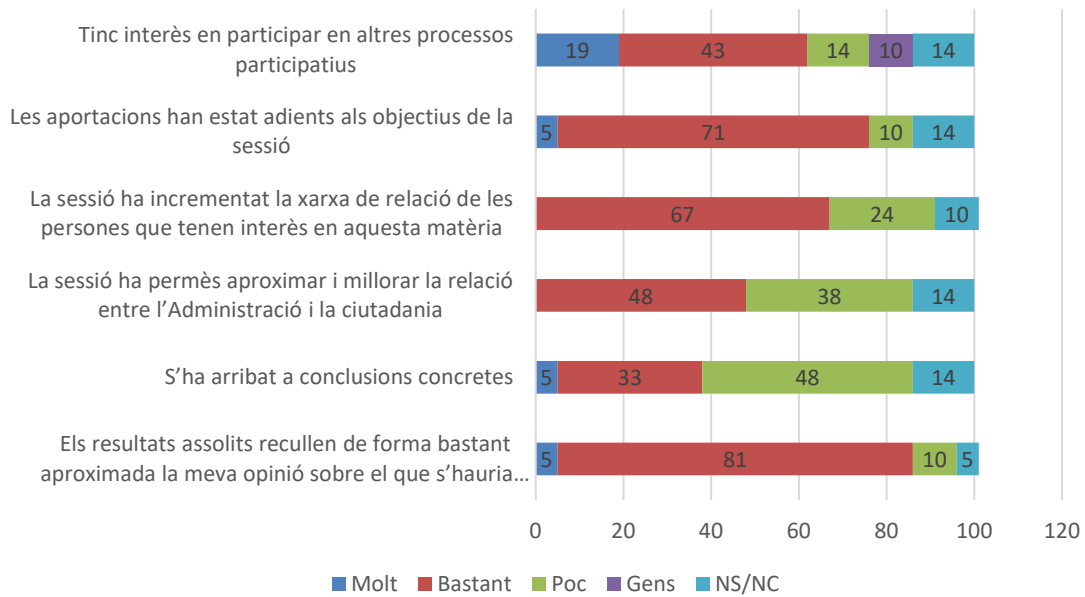

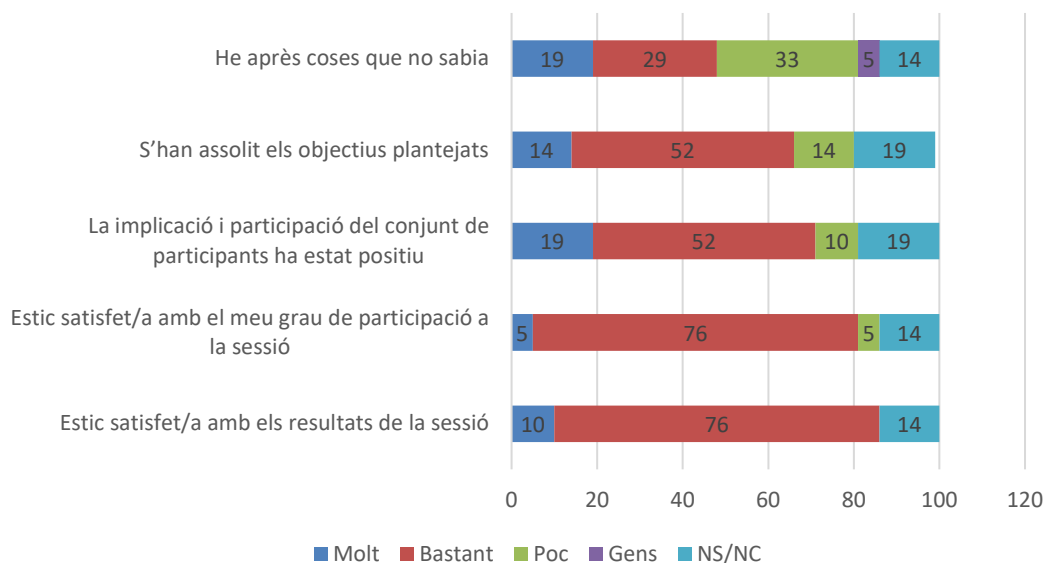
Valoració sobre la sessió participativa

Valoració sobre les expectatives respecte dels resultats de la sessió

Valoració general

8. RECURS DE PROPOSTES

A continuació s'exposa un recull de les propostes generades en la sessió participativa a Manresa, en format de graella i categoritzades segons els quatre eixos de debat.

EIXOS DE DEBAT	PROPOSTA	BREU DESCRIPCIÓ
Línies de treball del programa Òmnia		
Rols dels actors del Programa Òmnia	Millora de la coordinació entre els Punts Òmnia al territori	Fomentar la comunicació i coordinació entre la Xarxa de Punts Òmnia a través dels canals existents
	Oferir formacions específiques als i les dinamitzadores	Oferir formacions específiques als i les dinamitzadores
	Oferir formacions amb acreditació a les persones usuàries	Oferir formacions amb acreditació a les persones usuàries
	Recursos per la millora d'infraestructures	Destinar recursos econòmic des de l'administració pública per millorar les infraestructures: impressores 3D, banda ampla i velocitat d'internet, ordinadors i espais dels Punts Òmnia
Metodologia d'intervenció comunitària i treball en xarxa	Ampliar la xarxa dels Punts Òmnia al territori	Els Punts Òmnia haurien de treballar amb tècnics/ques comunitaris municipals, ajuntaments, Serveis Socials, CAPs, centres oberts, Oficines Joves (comarcals), AAVV, Caus, Esplais, Casals, altres entitats, col·lectius socials informals, escoles i instituts
	Impulsar treball transversal entre els diferents organismes que treballen l'ocupabilitat al territori	Impulsar treball transversal entre els diferents organismes que treballen l'ocupabilitat al territori
Inclusió social a través de l'ús de les TIC		

9. FOTOGRAFIES DE LA SESSIÓ

